

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 43

van **KRISTOF SLAGMULDER**

datum: 17 oktober 2019

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Vlaamse planningscommissie artsenquota - Overgangsmaatregelen

Sinds de jaren 80 is de opleiding tot arts een Vlaamse bevoegdheid. De toelating om het beroep van arts te mogen uitoefenen, is echter een federale bevoegdheid. De federale regering heeft in 1997 beslist om het aantal artsen te beperken via het systeem van de contingentering om zo de kosten van de gezondheidszorg beheersbaar te houden. Daarom krijgt een bepaald aantal (contingent)artsen sinds 2005 een RIZIV-nummer (Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering) waarbij enkel de prestaties van deze artsen terugbetaald worden door de ziekenfondsen.

De voorbije jaren is gebleken dat in Wallonië door het ontbreken van een effectieve instroombeperking een overtal aan artsen is ontstaan waardoor het aantal RIZIV-nummers ontoereikend werd. Vlaanderen volgt nog steeds als enige het federale advies braafjes op en dat terwijl er artsen en tandartsen te weinig zijn.

In het regeerakkoord 2019-2024 staat dat de Vlaamse Regering een correcte verdeling zal eisen van de RIZIV-nummers tussen de Gemeenschappen en er een aflossing moet komen van het in het verleden door de Franse Gemeenschap opgebouwde overtal.

Tijdens de plenaire vergadering van woensdag 9 oktober 2019 verklaarde de minister in verband met de problematiek rond de artsencontingentering dat de Vlaamse Regering eigen quota gaat opstellen op basis van een eigen analyse van de noden in Vlaanderen en dat de federale quota losgelaten zullen worden. De Vlaamse Regering is van plan om een eigen Vlaamse planningscommissie op te richten.

Door de problematiek rond de artsenquota kunnen momenteel een 280-tal Vlaamse studenten die geslaagd zijn voor de opleiding geneeskunde dit jaar niet starten. Tegelijkertijd mag iedereen die in Wallonië slaagt wel starten met de opleiding.

1. Overweegt de minister om in afwachting van de oprichting van een zogenaamde Vlaamse planningscommissie (eenmalig?) overgangsmaatregelen te nemen voor de geslaagde studenten die dit jaar niet mogen starten? Zo ja, welke? Zo neen, waarom niet?
2. Kunnen deze studenten volgend jaar alsnog starten zonder opnieuw een toelatingsproef af te leggen in 2020? Zo neen, waarom niet?
3. Kan de minister medelen hoeveel tijd hij denkt nodig te hebben om te bepalen hoeveel extra studenten hij boven op de quota zal toelaten?

4. Is een wijziging van het decreet Hoger Onderwijs een optie? Zo ja, in welke zin? Zo neen, waarom niet?
5. Welke beleidsinitiatieven zal de minister ter zake nemen?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 43 van 17 oktober 2019

van **KRISTOF SLAGMULDER**

1. Enkel geslaagde en gunstig gerangschikte deelnemers op het artsen- resp. tandartsenexamen mogen volgens de Codex Hoger Onderwijs aan de opleiding geneeskunde resp. tandheelkunde beginnen. Daarenboven zou het toelaten van de groep geslaagde, maar niet gunstig gerangschikte deelnemers impliceren dat we teruggaan naar een systeem van numerus clausus, terwijl in de vorige legislatuur doelbewust gekozen werd voor een systeem van numerus fixus. Ik geef nog even een aantal voordelen van een systeem van numerus fixus mee:
 - a. We stemmen accurater af op de quota: of die nu Vlaams of federaal bepaald worden, maakt in deze niet uit. In geval van numerus clausus is de instroom nog te controleren.
 - b. De kwaliteit van de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde wordt beter gegarandeerd.
 - c. De kwaliteit van de gezondheidszorg in Vlaanderen wordt beter gegarandeerd doordat over- en onderconsumptie wordt tegengegaan.
 - d. De betaalbaarheid van het systeem wordt beter gegarandeerd, zowel in onderwijs (geneeskunde en tandheelkunde zijn dure universitaire opleidingen) als in de gezondheidszorg (gevaar van overconsumptie bij te veel artsen en tandartsen).
 - e. Een numerus fixus-examen heeft in principe een lagere moeilijkheidsgraad dan een numerus clausus-examen, omdat het erom gaat een vooraf bepaald aantal beste deelnemers te selecteren. Daarvoor heb je geen extreem moeilijk examen nodig, maar een goed uitgebalanceerd examen, dat uiteraard ook nog voldoende moeilijk is. In het systeem van numerus clausus moest de moeilijkheidsgraad steeds hoger gelegd worden, zeker bij stijgende deelnemersaantallen. Dat zorgde voor demotivatie van vele deelnemers, van wie de meesten in het secundair onderwijs altijd makkelijk slaagden.

Een overgangsmaatregel impliceert de terugkeer naar het numerus clausus-systeem, zoals men dat recent in de Franse Gemeenschap geïnstalleerd heeft, maar waarvan wij gedurende een periode van 20 jaar geleerd hebben dat het performanter kan, namelijk met een nieuwe numerus fixus-systeem. Eerder dan dat Vlaanderen zou moeten terugkeren naar een numerus clausus-systeem, zou de Franse Gemeenschap beter overschakelen naar een numerus fixus-systeem. Dat blijkt ook weer dit jaar: er mogen 958 geslaagde deelnemers aan de Franstalige opleiding geneeskunde beginnen, terwijl er een federaal quotum van slechts 505 beschikbaar is. Met een numerus fixus-examen kom je zoiets niet tegen, omdat je dan op voorhand het aantal studenten bepaalt dat aan de opleiding mag starten.

2. De Codex Hoger Onderwijs laat dat evident niet toe omdat een numerus fixus net gebaseerd is op de vergelijking van deelnemers aan een en hetzelfde examen. Geen enkele examencommissie kan garanderen dat opeenvolgende examens exact dezelfde moeilijkheidsgraad hebben. Dat is psychometrisch onmogelijk. En dat is nochtans nodig in een systeem van vergelijkende examens (i.e. numerus fixus-systeem). In zo'n systeem moeten we per examen (arts of tandarts) geslaagde deelnemers in één rangschikking onderbrengen om te bepalen wie aan de opleiding geneeskunde of tandheelkunde mag beginnen. Dat kan niet op basis van verschillende

examens of examensessies. Dat is trouwens ook de reden waarom we sinds het numerus fixus-systeem slechts één examensessie per jaar per opleiding hebben, en geen twee, zoals vroeger het geval was met de juli- en augustussessie. Deelnemers vergelijken en rangschikken over verschillende jaren is dus helemaal niet mogelijk.

3. Het bestaande decreet laat toe om de startquota aan te passen aan wijzigende omstandigheden. In die zin kan dus ook rekening gehouden worden met cijfers die een Vlaamse planningscommissie zou vastleggen over de nood aan artsen en tandartsen in Vlaanderen.

Dit betekent dus dat we de startquota zo snel als wettelijk en praktisch mogelijk verantwoord gaan aanpassen.

We gaan niet zomaar blindweg en onverantwoord verhogen, omwille van volgende redenen:

- De opleidingscapaciteit komt mogelijk in het gedrang bij te hoge studentenaantallen.
- De onderwijskwaliteit komt in het gedrang bij te veel startende studenten, temeer omdat er in deze opleidingen veel labo's en kleine onderwijsgroepen zijn.
- Het huidige financieringssysteem voorziet in een stabiele financiering voor een stabiel aantal studenten geneeskunde. Als we te veel zouden schaven aan de variabelen, moeten we het systeem herzien.

Ik heb de bezorgdheden van de studenten van het VGSO en van de Vlaamse volksvertegenwoordigers n.a.v. de recente actuele vraag van Koen Daniëls wel degelijk gehoord, net zoals ik ook die van de artsenverenigingen en universiteiten gecapteerd heb. Ik zal daarmee rekening houden in het ontwerpbesluit voor de startquota van 2020, dat ik nog dit jaar aan de Vlaamse regering zal voorleggen.

- 4-5. Voor het aanpassen van de startquota is een wijziging van de Codex Hoger Onderwijs niet nodig, zoals ik hiervoor al heb aangetoond. Het decreet voorziet al in de mogelijkheid tot jaarlijkse aanpassing en heeft daarvoor opleidings- en beroepsgerelateerde criteria voorzien.